

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och till vissa andra lagar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag och till vissa andra lagar (RP 31/2016 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till ekonomiutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- ekonomiutskottet EkUU 10/2016 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- övermatematiker Mikko Kuusela, social- och hälsovårdsministeriet
- ledningens rådgivare Erkki Rajaniemi, Finansinspektionen
- expert Antti Tanskanen, Finlands näringsliv rf
- verkställande direktör Timo Toropainen, Eläkesäätiöyhdistys - ESY ry
- expert Samppa Koskela, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- matematiker Seija Lehtonen, Arbetspensionsförsäkrarna TELA rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- finansministeriet
- Akava rf
- Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag, lagen om sjömanspensioner, lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor ändras. Syftet med propositionen är att utveckla riskhanteringen i pensionsanstalterna för den privata sektorn genom att förutsätta att arbetspensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser, pensionskassor samt Sjömanspensionskas-

Betänkande ShUB 5/2016 rd

san genomför en risk- och solvensbedömning. I den bedömningen ska pensionsanstalten som en del av sitt strategiska beslutsfattande bedöma hur väsentliga risker inverkar på bolagets verksamhet samt vilka åtgärder som är motiverade för att hantera de risker som kommit fram vid bedömningen. Risk- och solvensbedömningen ska göras regelbundet och den ska uppdateras utan dröjsmål om riskerna har förändrats väsentligt.

I propositionen föreslås dessutom att giltighetstiden förlängs för den temporära lag genom vilken sådana bostadsaktiebolag som är dottersammanslutningar till arbetspensionsförsäkringsbolag på vissa villkor har tillåtits använda främmande kapital. Det föreslås att lagens giltighetstid förlängs med två år så att lagen är i kraft till utgången av 2019.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Genom propositionen kompletteras bestämmelserna om arbetspensionsanstaltens riskhantering. Pensionsanstaltarna ska regelbundet göra en risk- och solvensbedömning som ett led i riskhanteringen och dessutom uppdatera bedömningen utan dröjsmål när riskerna förändras väsentligt. I likhet med ekonomiutskottet kan social- och hälsovårdsutskottet ställa sig bakom förslagen i propositionen. Att bedömningen görs bidrar till att understryka styrelsens ansvar för placeringsverksamheten i pensionsanstalten och kan göra det lättare för Finansinspektionen att fullgöra sin tillsynsuppgift.

Den föreslagna skyldigheten att göra en risk- och solvensbedömning som en del av riskhanteringen gäller pensionsanstaltarna inom den privata sektorn. Någon motsvarande skyldighet finns inte i lagstiftningen för Keva, som verkställer pensionsskyddet för den offentliga sektorn. Utskottet menar att det finns skäl att föreskriva att skyldigheten för pensionsanstaltarna inom den privata sektorn att göra en risk- och solvensbedömning också ska gälla Kevas placeringsverksamhet och anser att lagberedning för ändamålet bör inledas.

Regeringen föreslår också att giltighetstiden förlängs för den temporära lag genom vilken sådana bostadsaktiebolag som är dottersammanslutningar till arbetspensionsförsäkringsbolag på vissa villkor har tillåtits använda främmande kapital i fastighetsplaceringar från och med den 1 januari 2015. Det föreslås att giltighetstiden förlängs med två år, det vill säga till utgången av 2019. Ekonomiutskottet föreslår i sitt utlåtande att giltighetstiden förlängs mer än vad som föreslås i propositionen, exempelvis med fyra år.

Social- och hälsovårdsminister Hanna Mäntylä föreslår i en skrivelse till social- och hälsovårdsutskottet av den 13 april 2016 att giltighetstiden för den temporära lagen förlängs till utgången av 2022. Enligt skrivelsen kan planläggningen av den mark som behövs för bostadsbyggande ta flera år i anspråk, varvid det tar lång tid att bilda bostadsaktiebolag och färdigställa byggnader. Lagens giltighetstid bör således vara längre än vad som ursprungligen föreslagits för att den temporära lagen ska bidra till fler bostäder och för att ökningen ska fördelas över flera år.

Betänkande ShUB 5/2016 rd

Social- och hälsovårdsutskottet anser utifrån de anförda grunderna att giltighetstiden bör förlängas och föreslår att ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 2 ändras enligt ministerns skrivelse.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 3—5 i proposition RP 31/2016 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 2 i proposition RP 31/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997) en ny 12 k § som följer:

4 kap.

Bolagets förvaltning

12 k §

Risk- och solvensbedömning

Styrelsen och den operativa ledningen för ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska som en del av sitt strategiska beslutsfattande och sin riskhantering genomföra en risk- och solvensbedömning där en bedömning görs av

- 1) hur de väsentliga riskerna inverkar på arbetspensionsförsäkringsbolagets verksamhet,
- 2) vilka åtgärder som är motiverade för hanteringen av de risker som framkommit vid bedömningen.

Betänkande ShUB 5/2016 rd

Risk- och solvensbedömningen ska uppdateras regelbundet och utan dröjsmål, om riskerna har förändrats väsentligt.

Arbetspensionsförsäkringsbolaget ska till Finansinspektionen ge in ett sammandrag av risk- och solvensbedömningen samt de slutsatser som dragits av den. Sammandraget till Finansinspektionen ska innehålla åtminstone resultaten av risk- och solvensbedömningen, en beskrivning av de använda metoderna samt de viktigaste antagandena.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Ett arbetspensionsförsäkringsbolag ska senast inom ett år efter att denna lag trädde i kraft genomföra den första risk- och solvensbedömningen enligt 12 k § och ge in ett sammandrag av den till Finansinspektionen.

2.

Lag

om ändring av ikraftträdandebestämmelsen i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om temporär ändring av lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (1353/2014) ikraftträdandebestämmelsen som följer:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015 och gäller till och med den 31 december 2022.

Denna lag tillämpas till och med den 31 december 2034 på sådana bostadsaktiebolag som är dottersammanslutningar till arbetspensionsförsäkringsbolag och som bildas medan lagen är i kraft.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen om sjömanspensioner (1290/2006) en ny 184 a § som följer:

184 a §

Risk- och solvensbedömning

Styrelsen och den operativa ledningen för en pensionskassa ska som en del av sitt strategiska beslutsfattande och sin riskhantering genomföra en risk- och solvensbedömning där en bedömning görs av

- 1) hur de väsentliga riskerna inverkar på pensionskassans verksamhet,
- 2) vilka åtgärder som är motiverade för hanteringen av de risker som framkommit vid bedömningen.

Risk- och solvensbedömningen ska uppdateras regelbundet och utan dröjsmål, om riskerna har förändrats väsentligt.

Pensionskassan ska till Finansinspektionen ge in ett sammandrag av risk- och solvensbedömningen samt de slutsatser som dragits av den. Sammandraget till Finansinspektionen ska innehålla åtminstone resultaten av risk- och solvensbedömningen, en beskrivning av de använda metoderna samt de viktigaste antagandena.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En pensionskassa ska senast inom ett år efter att denna lag trädde i kraft genomföra den första risk- och solvensbedömningen enligt 184 a § och ge in ett sammandrag av den till Finansinspektionen.

4.

Lag

om ändring av lagen om pensionsstiftelser

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) 48 d § 1 mom., sådant det lyder i lag 443/2012,
ändras 48 d § 4 mom. och 48 h §, sådana de lyder, 48 d § 4 mom. i lag 443/2012 och 48 h § i lagarna 308/2015 och 322/2015, samt
fogas till lagen en ny 25 a § som följer:

25 a §

Risk- och solvensbedömning

Styrelsen för en pensionsstiftelse ska som en del av sitt strategiska beslutsfattande och sin riskhantering genomföra en risk- och solvensbedömning där en bedömning görs av

- 1) hur de väsentliga riskerna inverkar på pensionsstiftelsens verksamhet,
- 2) vilka åtgärder som är motiverade för hanteringen av de risker som framkommit vid bedömningen.

Risk- och solvensbedömningen ska uppdateras regelbundet och utan dröjsmål, om riskerna har förändrats väsentligt.

Pensionsstiftelsen ska till Finansinspektionen ge in ett sammandrag av risk- och solvensbedömningen samt de slutsatser som dragits av den. Sammandraget till Finansinspektionen ska innehålla åtminstone resultaten av risk- och solvensbedömningen, en beskrivning av de använda metoderna samt de viktigaste antagandena.

48 d §

Finansinspektionen meddelar vid behov närmare föreskrifter om uppgörandet och inlämnandet av de planer som avses i 2 och 3 mom.

48 h §

En förutsättning för att pensionsstiftelsen ska kunna hänföra den post enligt 48 a § 2 mom. 5 punkten som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt till solvenskapitalet är att pensionsstiftelsen i risk- och solvensbedömningen enligt 25 a § beskriver vad som eftersträvas genom posten, vilka konsekvenser posten har för pensionsstiftelsens placeringsplan, solvens, placeringsfördelning och avkastningsförväntningar samt i vilka situationer solvensen förstärks genom understödsavgifter eller sänkningar av understödsavgifterna begränsas.

Den post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt ska dimensioneras med beaktande av det genomförbara mål som uppställts för den. Pensionsstiftelsen ska följa hur de mål som upp-

Betänkande ShUB 5/2016 rd

ställt för användningen av posten uppnås. Pensionsstiftelsen kan inte hänföra posten till sitt solvenskapital om pensionsstiftelsens verksamhet inte motsvarar de mål som uppställts för användningen av posten.

Om en post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottspflicht har hänförts till solvenskapitalet ska pensionsstiftelsen följa förhållandet mellan sin solvens och den genomsnittliga solvensnivån för arbetspensionssystemet. Om pensionsstiftelsens solvens försvagas i förhållande till den genomsnittliga nivån för solvensen inom arbetspensionssystemet så att avvikelser i betydande grad ökar riskerna för pensionsstiftelsens verksamhet, ska pensionsstiftelsen begränsa användningen av tilläggsförsäkringsansvaret för att sänka understödsavgifterna eller stärka solvenskapitalet genom tilläggsavgifter.

Av en pensionsstiftelsens solvenskapital ska det belopp som motsvarar solvensgränsen bestå av andra poster än den som nämns i 1 mom. Finansinspektionen kan dock tillåta att denna post i två års tid hänförs till solvenskapitalet i de situationer som avses i 28 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar även om solvenskapitalet underskrider solvensgränsen.

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur en post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottspflicht ska följas och beaktas i risk- och solvensbedömningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En pensionsstiftelse ska senast inom ett år efter att denna lag trädde i kraft genomföra den första risk- och solvensbedömningen enligt 25 a § och ge in ett sammandrag av den till Finansinspektionen.

5.

Lag

om ändring av lagen om försäkringskassor

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om försäkringskassor (1164/1992) 83 e § 1 mom., sådant det lyder i lag 444/2012,
ändras 83 e § 4 mom. och 83 u §, sådana de lyder, 83 e § 4 mom. i lag 444/2012 och 83 u § i lagarna 444/2012 och 323/2015, samt
fogas till lagen en ny 33 a § som följer:

Betänkande ShUB 5/2016 rd

33 a §

Risk- och solvensbedömning

Styrelsen för en pensionskassa ska som en del av sitt strategiska beslutsfattande och sin riskhantering genomföra en risk- och solvensbedömning där en bedömning görs av

- 1) hur de väsentliga riskerna inverkar på pensionskassans verksamhet,
- 2) vilka åtgärder som är motiverade för hanteringen av de risker som framkommit vid bedömningen.

Risk- och solvensbedömningen ska uppdateras regelbundet och utan dröjsmål, om riskerna har förändrats väsentligt.

Pensionskassan ska till Finansinspektionen ge in ett sammandrag av risk- och solvensbedömningen samt de slutsatser som dragits av den. Sammandraget till Finansinspektionen ska innehålla åtminstone resultaten av risk- och solvensbedömningen, en beskrivning av de använda metoderna samt de viktigaste antagandena.

83 e §

Finansinspektionen meddelar vid behov närmare föreskrifter om uppgörandet och inlämnandet av de planer som avses i 2 och 3 mom.

83 u §

För att pensionskassan ska kunna hänföra den post enligt 83 b § 2 mom. 8 punkten som baserar sig på delägarans tillskottsplikt till solvenskapitalet ska pensionskassan i risk- och solvensbedömningen enligt 33 a § beskriva vad som eftersträvas genom posten, vilka konsekvenser posten har för pensionskassans placeringsplan, solvens, placeringsfördelning och avkastningsförväntningar samt i vilka situationer solvensen utökas genom försäkringspremier eller nedsättningar av försäkringspremierna begränsas. Pensionskassans delägare ska informeras om att posten används inom solvenskapitalet.

Den post som baserar sig på delägarans tillskottsplikt ska dimensioneras med beaktande av det genomförbara mål som uppställts för den. Pensionskassan ska följa hur de mål som uppställts för användningen av posten uppnås. Pensionskassan kan inte hänföra posten till sitt solvenskapital, om pensionskassans verksamhet inte motsvarar de mål som uppställts för användningen av posten.

Efter att ha hänfört den post som baserar sig på delägarans tillskottsplikt till solvenskapitalet ska pensionskassan följa sin solvens i förhållande till den genomsnittliga solvensnivån för arbetspensionssystemet. Om pensionskassans solvens försvagas i förhållande till den genomsnittliga solvensnivån för arbetspensionssystemet så att avvikelsen i betydande grad ökar riskerna för pensionskassans verksamhet, ska pensionskassan begränsa användningen av tilläggsförsäkringsansvaret för att nedsätta försäkringspremierna eller stärka solvenskapitalet genom tilläggsavgifter.

Av en pensionskassas solvenskapital ska det belopp som motsvarar solvensgränsen bestå av andra poster än den som nämns i 1 mom. Finansinspektionen kan tillåta att denna post i två års tid hänförs till solvenskapitalet i de situationer som avses i 28 § i lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om diversifiering av placeringar även om solvenskapitalet underskrider solvensgränsen.

Betänkande ShUB 5/2016 rd

Finansinspektionen får meddela föreskrifter om hur en post som baserar sig på deläggarens tillskottsplikt ska följas och beaktas i risk- och solvensbedömningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

En pensionskassa ska senast inom ett år efter att denna lag trädde i kraft genomföra den första risk- och solvensbedömningen enligt 33 a § och ge in ett sammandrag av den till Finansinspektionen.

Helsingfors 28.4.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Anna-Maja Henriksson sv
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Juha Pylväs cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Vesa-Matti Saarakkala saf
medlem Annika Saarikko cent
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.